

Прохар Наталія Вікторівна, аспірант

Полтавський університет споживчої кооперації України, м.Полтава

ВПЛИВ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ПОБУДОВУ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для управління процесом виробництва потрібна достовірна економічна інформація на підставі належної організації бухгалтерського обліку. Її відображають шляхом реєстрації в первинних документах, систематизації в облікових реєстрах та накопичення у різного роду звітності. У зв'язку з цим, головними завданнями бухгалтерського обліку будуть наступні: забезпечення дієвого контролю за ефективністю виробництва, збереженням і використанням матеріальних ресурсів, розподілом та споживанням матеріальних благ залежно від кінцевих результатів роботи. Тому у сучасних умовах впровадження нових економічних відносин постає потреба вдосконалення планово-економічної роботи, в т.ч. однієї з її найважливіших ланок – бухгалтерського обліку фінансових результатів.

Загальновідомо, що виробництво продукції сільськогосподарських підприємств має лише йому притаманні особливості, які треба враховувати при організації бухгалтерського обліку фінансових результатів. На них слід заважати особливо при застосуванні нормативного методу обліку витрат виробництва.

Першою особливістю сільськогосподарського виробництва є земля, що вважається головним засобом виробництва, тоді як в промисловості вона є тільки місцем розміщення підприємства і на виробничий процес не впливає. Земельні ресурси не підлягають амортизації, а тому прямо не впливають на побудову обліку фінансових результатів. Наявність сучасних машин та інших знарядь обробітку ґрунту й догляду за рослинами підвищує рівень інтенсифікації сільського господарства, сприяє збільшенню врожайності сільськогосподарських культур. А це зумовлює контроль таких статей витрат,

як амортизація машин та обладнання, транспортних засобів, засоби обробітку ґрунту, що безумовно впливає на фінансовий результат. Крім того, на відміну від інших засобів, які у процесі виробництва поступово зношуються та переносять свою вартість на новостворений продукт, земля є незамінним засобом виробництва. При розумному використанні вона не зношується, а навпаки, підвищує свою родючість, що підтверджує попередні міркування.

Другою особливістю є процес створення продукту під впливом не тільки знарядь, предметів праці та робочої сили, а й природних умов, чого немає в промисловості. До того ж, фактори зовнішнього середовища інколи впливають на кінцевий продукт найбільше. Оскільки вплив природних умов на фінансовий результат передбачити неможливо, то є важливою необхідністю контроль стану та ефективності використання оборотних активів, нарахування заробітної плати, що впливає на фінансовий результат. Процес вкладення праці у промисловості безперервний, а в сільському господарстві внаслідок впливу зовнішнього середовища на біологічні процеси розвитку рослин він розтягнутий, особливості в рослинництві характеризуються сезонністю, це зумовлює необхідність створення забезпечень майбутніх витрат і платежів, а тому впливає на фінансовий результат.

Третьою особливістю є те, що процес виробництва в рослинництві неможливо організувати так, щоб усі роботи, пов'язані з вирощуванням культур (сівба, збирання врожаю), виконувались одночасно, в одному господарстві. Період виконання певних робіт має відповідати певному періоду розвитку культури. Тому роботи в рослинництві виконуються, суворо дотримуючись їх черговості. Поділ виробничого процесу на відповідні частини залежно від часу виконання окремих робіт має дуже важливе значення, оскільки на підприємствах повинен бути налагоджений дієвий контроль за витрачанням матеріальних ресурсів, продуктивністю праці, ефективним використанням машин, що впливає на фінансовий результат.

Четвертою особливістю є тривалість виробничого циклу, яка інколи досягає кількох років. При цьому готову продукцію мають лише протягом

відносно дуже короткого періоду. Період одержання продукції, як правило, визначається часом, який витрачають на збирання врожаю. Тому дохід від реалізації та собівартість сільськогосподарської продукції обчислюють не щомісяця, а один раз на рік, що формує фінансовий результат.

П'ятою особливістю є тривалість виробничого циклу, що вимагає в рослинництві організації обліку витрат на виробництво готової продукції не лише по культурах чи їх окремих групах, а й по окремих процесах і навіть видах робіт (сівба, догляд за посівами). Це необхідно не лише для визначення економічної ефективності витрат на проведення агротехнічних заходів, а й для контролю за формуванням фінансових результатів протягом року.

Шостою особливістю в тому, що сільськогосподарські підприємства відтворюють у своїх господарствах власними силами і засобами частину потрібних їм засобів виробництва. Так, вирощувані у господарстві багаторічні насадження відносяться до основних засобів. Ця специфічна особливість примушує підприємства розглядати витрати основної діяльності на вирощування багаторічних насаджень як витрати на капітальні вкладення, що зменшує фінансовий результат лише при нарахування амортизації.

Сьомою особливістю є витрачання сільськогосподарськими підприємствами частини продукції власного виробництва на поновлення процесу виробництва (зібране насіння використовується як посадковий матеріал). Тому межа між продуктами і предметам праці стирається, значна частина витрат однієї галузі переноситься на іншу й лише через продукцію інших галузей набуває товарного виду. Вказаний порядок позначається не тільки на послідовності проведення калькуляційної роботи, а й на методиці оцінки результатів виробничої діяльності.

Восьма особливість пов'язана з тим, що сезонність і тривалість виробничого процесу в землеробстві зумовлює сповільнення обігу оборотних коштів і нерівномірне їх використання протягом року. Через це потреба в оборотних коштах протягом року неоднакова: у періоди року, не пов'язані з виконанням сільськогосподарських робіт, вони потрібні тільки для утримання

худоби та приміщень, під час сівби і виконання полових робіт потреба в них різко зростає і зумовлює необхідність користування кредитами банку. Нараховані відсотки за користування банківськими кредитами зменшують фінансовий результат.

Дев'ята особливість в тому, що обіг коштів виплаває на організацію не лише обліку виробничих витрат, а й фінансових результатів. Процес виробництва в рослинництві протікає у двох суміжних роках, відповідно до яких поділяють витрати: на врожай поточного року, під урожай майбутнього року. Чітке розмежування витрат між двома суміжними звітними періодами є важливим моментом у визначенні часу початку та закінчення виробничого процесу по кожній культурі та правильного визначення собівартості продукції.

Десята особливість у тому, що на відміну від промисловості, де збільшення випуску продукції вимагає відповідного збільшення кількості сировини і матеріалів, у сільському господарстві завдяки вмілому використанню досягнень сучасної науки і досвіду вихід продукції може бути значно збільшений при мінімальних додаткових витратах насіння, добрива і кормів. При цьому важливу роль відіграє оперативний контроль за витратами на виробництво і виходом готової продукції, що формує фінансовий результат [1, с.6-9].

Таким чином, проаналізовані особливості сільськогосподарського виробництва мають відповідне значення і впливають на організацію бухгалтерського обліку в цілому та фінансових результатів зокрема через вибір ознак класифікації та структури витрат, методів калькулювання собівартості, визначення складу доходів, застосування методів оперативного контролю і аналізу тощо. Вивчення та врахування в практичній діяльності особливостей сільськогосподарського виробництва зумовлюють проведення заходів щодо поліпшення якісних показників в роботі сільськогосподарських підприємств.

Список літератури

1. Бухгалтерський облік в сільському господарстві : Підручник для вузів/ П.Я.Хомин, Г.А. Лисий, В.С. Совінський та ін.; За ред. Ю.Я. Литвина.-К.: Вища школа, 1993.-607с.